



**EUROOPAN KOMISSION**  
Meri- ja kalastusasioiden pääosasto

**Carla Montesi**

*carla.montesi@ec.europa.eu*

## **POHJOISTEN LUONNONLOHIKANTOJEN TURVAAMINEN**

Itämerellä syönnöstävät luonnonlohjet koostuvat monien erikokoisten jokien erikokoisten lohikantojen jokikohtaisesti ja perinnöllisesti erilaistuneiden lohien sekakannasta. Historiallisesti lohenkalastusta harjoitettiin ainoastaan kutujoissa ja niiden suosissa, joten lohen kalastus kohdistui aina kyseisen joen omaan kantaan. Patopyynti lopetettiin Tornion-jokisuussa 1970, jonka jälkeen kalastusponnistus siirtyi kokonaan merelle. Merialueilla lohenkalastus kohdistuu luonnonlohien sekakantoihin, sillä eri joista lähtöisin olevat lohjet vaeltavat merialueilla sekakantaparvina, jollaisina ne tekevät merellä myös kutuvaelluksensa ennen nousemistaan omiin kutujokiinsa. Koska luonnonlohikantojen erottaminen toisistaan on merellä täysin mahdotonta, lohen sekakantaparviin kohdistetun kalastuksen seurauksesta monet pienet luonnonlohikannat ovat heikentyneet sukupuuton partaalle. Näiden heikkojen kantojen elpyminen voidaan taata vain lopettamalla näihin heikkoihin luonnonlohikantoihin kohdistunut kalastus eli lopettamalla lohenkalastus merellä. Atlanttilla lohen ammattimainen merikalastus on jo lopetettu Kanadan, Islannin, Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin sekä Irlannin merialueilla.

### **1. ITÄMEREN LOHEN SEKAKANTAKALASTUS TULEE LOPETTAA**

Lohen kalastus tulee muuttaa kantakohtaisesti kohdennettuun pyyntiin siirtämällä lohenkalastus lohien kotijokiin ja niiden suihin. [sivu 2]

### **2. ITÄMEREN LOHEN TAC-KIINTIÖJAKOA ON MUUTETTAVA**

Lohen kiintiöjako perustuu lohen meriviljelyn menestysvuosien saaliskeskisarvoihin, josta syystä se on luonnonlohikannoille jakoperusteeltaan väärä. Lohi ei ole merien kala, vaan jokien luonnonvara, joten EU:n on tarkastettava lohen kalastuspolitiikkansa. [sivu 2]

### **3. LOHIEN KOTIJOKIIN ON PÄÄSTÄVÄ RIITTÄVÄSTI EMOKALOJA**

Lohikantojen hoitopolitiikan tulee siirtyä istutuskeskeisestä hoidosta luonnonlohikantojen vahvistamiseen niin, että jokiin nousee riittävä määrä lohia. Mikäli jokien kuntoa arvioidaan poikastuotannon määrällä, tulee kunnossa oleville joille asettaa tavoitteeksi 90% vaelluspoikastuotantotasoa. [sivu 3]

## **1. LOHEN SEKAKANTAKALASTUS TULEE LOPETTAA palauttamalla lohienkalastus lohijokiin ja niiden suihin.**

Kaikkia kalakantoja tulee kalastaa kannan kestävyuden mukaan. Merellä ja rannikolla tapahtuva lohien sekakantaparviin kohdistuva kalastus on äärimmäisen vahingollista heikoille ja uhanalaisille lohikannoille. Voimakkaiden kantojen ehdoilla mitoitettua sekakantakalastuksessa menetetään peruuttamattomasti lukumääräisesti pienten lohikantojen kannan elinkyvylle tärkeitä geneettisiä ominaisuuksia samalla kun todennäköisyys koko kannan häviämiseen on liian suuri. Lohien sekakantakalastusta voidaan harjoittaa kestävästi vain, kun se mitoitetaan heikoimman kannan heikoimman vuoden mukaan. Koska eri jokien kantojen erottaminen toisistaan ei ole mahdollista merellä, sekakantakalastuksessa ei voida huomioida tietyn joen kestävästä enimmäistuottoa MSY. Näin ollen lohien kalastus tulee muuttaa kantakohtaisesti kohdennettuun pyyntiin siirtämällä lohienkalastus lohien kotijokiin ja niiden suihin.

Lohien sekakantaparviin kohdistuva ajosiimapyynti on pyyntimuotona erityisen haitallista keskenkasvuille luonnonlohille, joten lohien ajosiimapyynti tulee pikimmiten kokonaan lopettaa kaikkialla Itämeren alueella.

## **2. ITÄMEREN LOHEN TAC-KIINTIÖJAKOA ON MUUTETTAVA, koska sen tulee perustua YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklaan.**

EU:n yhteinen kalastuspolitiikka perustuu suhteellisen vakauden periaatteeseen, jota on sovellettu ECC:n kalastuksessa vuodesta 1983, kun YKP astui voimaan. Sen mukaan kullekin kannalle vahvistetaan vuosittain suurimmat sallitut saaliskiintiöt TAC:it, jotka jaetaan EU:n jäsenvaltioiden kesken niiden aikaisempiin pyyntituloksiin pohjautuvalla kiinteällä jakoperusteella. Itämerellä TAC-kiintiöinti aloitettiin Varsovan komission päätöksellä vuonna 1991. Lohien osalta kiintiöjako perustuu lohien meriviljelyn menestysvuosien saaliskeskisarvoihin, josta syystä nykyiset lohikiintiöt ovat jakoperusteeltaan väärät ja luonnonlohikannoille aivan liian suuret. Vuonna 1990 Itämeren lohisaalis oli ICES:n mukaan 5 636 t ja vuosien 1981-90 saaliskeskisarvo 3 564 t, kun viimeisten kymmenen vuoden 2001-10 saaliskeskisarvo on 1 473 t. Luonnonlohen osuuden kasvaessa lohisaaliit ovat romahtaneet. Vuoden 2010 lohisaalis 886 t on alle 16% vuoden 1990 saaliista.

Itämeren nykyinen Varsovan komissiossa tehty lohikiintiöjako on muutettava 1996 voimaan tulleen YK:n Merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan mukaiseksi. Ainoa biologisesti kestävä tapa lohikiintiöille on asettaa ne jokikohtaisesti kunkin luonnonlohikannan tilan mukaan tieteellisiin arvioihin perustuen. Näin ollen Euroopan komission, 12.8.2011 antamassaan asetusesityksessä *Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi*, ehdottama turskan kalastuskiintiöiden laskentamallin mukainen, merialueella vuosittain syönnöstävien lohien kokonaismäärään perustuva kalastuskuolevuusindeksi  $F=0,1$  ei lainkaan sovellu anadromisten luonnonlohien kiintiöintiperusteeksi.

**Itämeren lohienkalastuksessa Euroopan Unionin yhteisen kalastuspolitiikan tulee toteuttaa YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklaa.**

Merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artikla *Anadromiset kannat* astui kansainvälisesti voimaan 1996; EU ja Itämeren maat ovat ratifioineet sopimuksen. Kansainvälisesti merkittävimpänä poliittisena sopimuksena merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artikla on voimassa riippumatta siitä, mitä muutoin on sovittu tai päätetty. Sopimuksen 66 artiklalla anadromiset kalakannat, kuten lohi, käsitellään erillisinä muista merien kalakannoista. 66 artikla määrää siitä, miten luonnonlohikantoja ja niiden kalastusta on hallinnoitava. Itämeri on merialue, jolla muutoinkin noudatetaan YK:n merioikeusyleissopimusta, joten lohien hoidon vastuut ja velvoitteet tulee Itämerelläkin määritellä sopimuksen V osan 66 artiklan mukaisesti.

**Euroopan komission tulee selvittää, kuuluuko lohi Euroopan Unionin yksinomaisen toimivallan piiriin.**

Joissa syntyvinä ja jokiin kutemaan nousevina kaloina merialueilla syönnöstävät anadromiset kannat eroavat muista merien kaloista. Merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artikla määrittää anadromiset kannat jokien luonnonvaraksi: ”*States in whose rivers anadromous stocks originate shall have the primary interest in and responsibility for such stocks.*” Näin ollen komission on syytä selvittää, kuuluuko lohi Euroopan Unionin yksinomaisen toimivallan piiriin, ennenkuin komission Itämeren lohikannan monivuotiselle suunnitelmalle annetaan lainvoima Euroopan parlamentin ja Eurooppa neuvoston toimesta. Joka tapauksessa lohta on hallinnoitava 66 artiklan mukaisesti. – Koska eri jokien luonnonlohikantojen erottaminen toisistaan on merialueen sekakantakalastuksessa täysin mahdotonta, Suomi ja Ruotsi eivät voi suojella heikentyneitä luonnonlohikantojaan Rion sopimuksen mukaisesti niin kauan kuin EU sallii Itämerellä lohien kaupallisen sekakantakalastuksen, joka näin ollen on lopetettava kaikilla Itämeren merialueilla Euroopan komission toimesta, koska EU-hallinnoi jäsenvaltioiden kaupallista kalastusta Itämerellä.

### **3. LOHIEN KOTIJOKIIN ON PÄÄSTÄVÄ RIITTÄVÄSTI EMOKALOJA, joten vaelluspoikastuotannon tavoitetaso kunnossa olevilla rakentamattomilla lohijoilla tulee olla 90 prosenttia.**

Euroopan komissio keskittyy ehdotuksessaan Itämeren monivuotisiksi lohinhoitosuunnitelmaksi merialueilta pyydetyn bulkkilohisaaliin määrälliseen maksimointiin niin, että ”Itämeren lohikantaa hyödynnetään kestäväällä tavalla kestäväen enimmäistuoton periaatteen mukaisesti”. Maksimaalisen saalistuoton saavuttamiseksi Euroopan komissio on esittänyt tavoitteekseen vähintään 75% poikastuotantotasoa potentiaalituotannosta. 'Kuulostaa hyvältä', mutta käsitteitä vaelluspoikastuotanto ja MSY [Maximum Sustainable Yield] käytetään, kun tarkoitus on pyytää lohet merellä muiden kuin alkuperävaltioiden toimesta. Tällöin alkuperämaiden joet nähdään vain merialueen ammattikalastuksen poikastuotantoalueina. Tämä on kestävämmässä ristiriidassa paitsi YK:n merioikeusyleissopimuksen V osan 66 artiklan kanssa myös Euroopan komission ehdotuksen hyvien tavoitteiden kanssa, jossa Itämeren lohikantojen geneettinen eheys ja monimuotoisuus ovat turvatut. Lohikantojen hoitopolitiikan tulee siirtyä istutuskeskeisestä hoidosta luonnonlohikantojen vahvistamiseen.

EU komission esittämä 75% vaelluspoikastuotantotaso tarkoittaa Tornionjoella Kansainvälisen merientutkimusneuvoston ICES:in mukaan vähintään 1 284 000 vaelluspoikasen vuosituottoa [2010 arvio]. Kun emokalat tuottavat 1 350 mätimunaa naaraan painokiloa kohden ja naaraiden keskipaino on 7,4 kg, on kudulla oltava vähintään 19 000 naaraskalaa. Kun vähintään kahden merivuoden kaloista naaraiden osuus on 73% ja kossien osuus on 15% kutukannasta, joista naaraita 9%, kudulla on oltava yht. 29 500 lohta [MSY-taso, ICES-Fiskeriverket Tornionjoen ka 2001-2010 mukaan]. Kolmen viimeisen kesän keskiarvona Tornionjoella on kudulle päässyt vain n. 12 000 lohta [25% riskitaso], joka on alle puolet joen MSY-minimitasosta. Tämä tarkoittaa vaelluspoikasmäärien romahtamista tulevina vuosina! – Riskitekijät huomioiden 25% riskitasolla Tornionjoella tarvitaan MSY-tason saavuttamiseksi 38 000 kutukalaa ja kannattava kalastusmatkailu edellyttää vuosittain yli 10 000 joelta saatavan lohien määrää, joten Tornionjokeen on huonoinpinakin lohivuosina päästävä vähintään 50 000 lohta.

**Saaliin määrän asemasta on pyrittävä suurimpaan taloudelliseen tuottoon.**

Vuonna 2010 Suomen ammattikalastajien lohisaaliin arvo oli 0,9 milj.€. Lohen osuus kokonaissaaliista oli alle 0,2% ja kokonaissaaliin arvosta 3,5% [RKTL]. Suomen punalihaisen lohikalan kulutuksesta ammattimaisen lohienkalastuksen saalis 215 t oli vain puoli prosenttia [0,63%], sillä viljeltyä lohta tuotiin Norjasta 23 000 t ja kotimainen viljelty kirjolo-hituotanto oli noin 11 000 t. Lähinnä rannikkoalueiden rysäkalastuksella harjoitettu lohien

ammattikalastus on jo vuosien ajan ollut tuottamatonta, se ei maksimoi yhteiskunnan lohesta saamaa kokonaishyötyä. – Tornionjokilaaksossa ja sen suualueilla on vuosisatojen kuluessa kehittynyt rikas loheen läheisesti liittyvä kulttuuri. Lohi rytmittää yhä edelleenkin paikallisten asukkaiden elämää ja on emotionaalisesti sekä kulttuurisesti erittäin tärkeä elementti. Suomen Valtiontalouden tarkastusviraston [VTV 155/2007] mukaan jokialueen virkistyskalastajien osuutta lohisaaliista tulisikin lisätä. Virkistyskalastuksen tuotama lisähyöty olisi moninkertainen merikalastuksen vähennyksen aiheuttamiin tappioihin verrattuna. VTV:n mukaan lohien hyödyntäminen enemmän osana matkailuelinkeinoa olisi yhteiskuntataloudellisesti perusteltua.

Lohi on haluttu virkistyskalastuskohde, joten suurin tuotto lohesta saadaan, kun lohi pyydetään virkistyskalastuksena kalastusmatkailun osana. Iso-Britanniassa vuonna 1988 tehdyllä sosioekonomisella selvityksellä arvioitiin ammattimaisen lohienkalastuksen arvoksi 9,1-16,8 milj.£ ja lohien virkistyskalastuksen arvoksi 326,8 milj.£. Vuonna 2002 NASCO selvitti Atlantin lohien kalastuksen arvoa Englannissa ja Walesissa. Ammattikalastuksen lohisaaliin arvoksi saatiin 2,5 milj.£ ja virkistyskalastuksen 247,5 milj.£. Vuonna 2003 julkaistiin arviointi Irlannin luonnonlohen sosioekonomisesta arvosta [Indecon 2003: An Economic/Socio-Economic Evaluation of Wild Salmon in Ireland]. Tutkimuksessa pyrittiin virkistyskalastuksen arvon varovaiseen arviointiin, jotta lohienkalastuksen rakennetta ei perusteetta muutettaisi. Mikäli kalastusta ei muutettaisi, tutkimus evaluoi lohien ammattikalastuksen arvoksi vuosille 2003-12 35,9 milj.€ [3 milj.€/v] ja virkistyskalastuksen arvoksi 91,6 milj.€. Lohien ammattikalastusta vähentämällä 50% olisi sen arvo mainittuna aikana 23,9 milj.€, kun virkistyskalastukseksi saataisiin 146,8 milj.€. Valtiontalouden tarkastusviraston VTV:n Tornionjoesta tekemän tarkastuskertomuksen 155/2007 mukaan: ”*Olennaista ei ole kuitenkaan kalastuksesta saatu kokonaishyöty, vaan yhteiskunnallisten nettohyötyjen muutos, jos lohiresurssien jaossa tapahtuu muutoksia. Jos arvioidaan, että suuremmat lohisaaliit toisivat joelle pääasiassa ulkopaikkakuntalaisia, joiden yhteenlasketut kalastuspäivät lisääntyisivät esimerkiksi 30%, nettohyödyn lisäys olisi noin 838 000 euroa.*” Vuonna 2008, kun lohien ajoverkkokalastus Itämerellä loppui ja aikaisempaa suurempi osa Itämereltä syönnökseltään palaavista lohista pääsi nousemaan kotijokiinsa tehden ns. hyvän lohivuoden, virkistyskalastuksen arvo Suomen puoleisella Tornionjoella kasvoi jo samana vuonna 50% [2 milj.€ > 3 milj.€].

**Kalastusmatkailu perustuu saalisvarmuuteen ja suureen määrään lohia joessa, jota ei voi mitoitaa merellisellä saalistuottokäsitteellä MSY.**

Lohien kalastamiseksi taloudellisesti tuottavimmalla tavalla [MEY Maximum ECONOMIC Yeld] komission esittämä 75% vaelluspoikastuotantotaso on liian vaatimaton. Mikäli lohijokien kuntoa arvioidaan poikastuotannon määrällä, tulee kunnossa oleville rakentamattomille joille asettaa tavoitteeksi 90% vaelluspoikastuotantotaso. - Oikeampaa on puhua jokien kutukannoista eli jokiin nousevista lohista ja niiden muodostamista kutupareista unohtamatta sitä, että myös jokien luonnonlohikannat muodostuvat useista erikannoista.

Bryssel 11. päivänä tammikuuta 2012

Kalervo Aska

Puh.joht. – Suomi

Tornio-Muoniojokiseura ry

[kalervo.aska@lakkapaa.com](mailto:kalervo.aska@lakkapaa.com)

Roland Henriksson










Puh.joht. – Ruotsi

Torne-, Lainio- & Muonioälvars förening

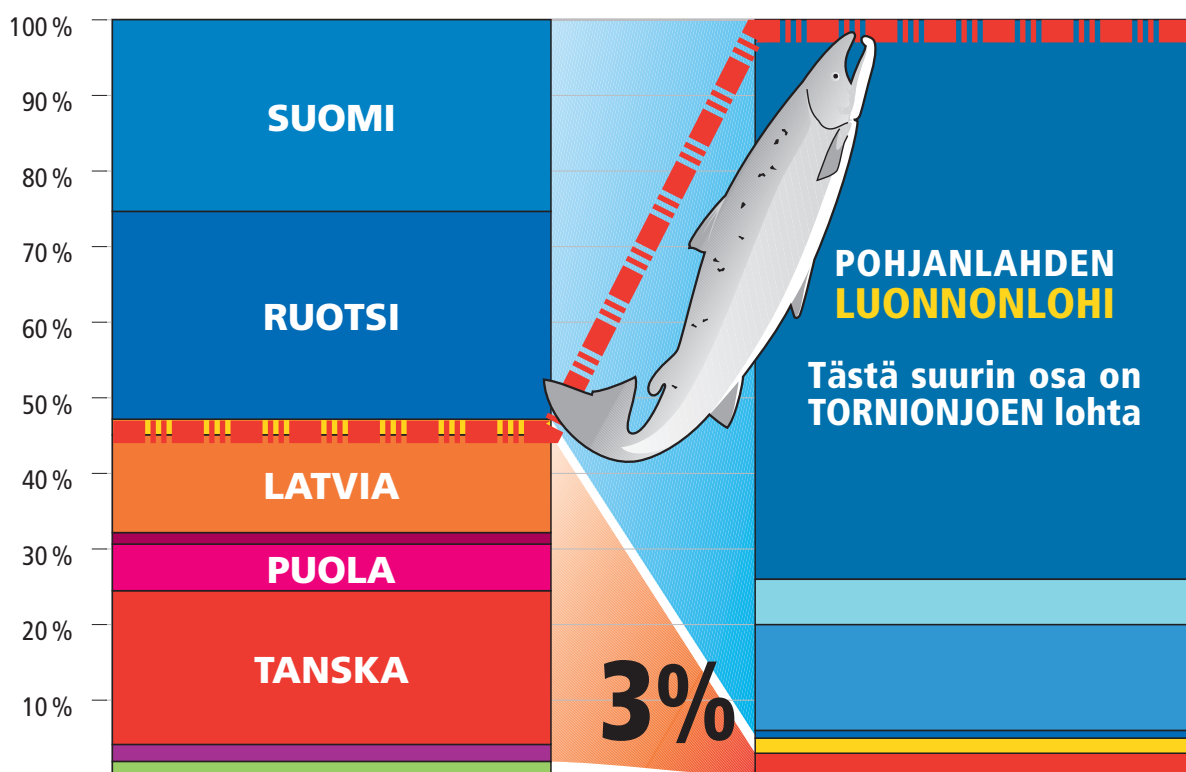
[info@lainio.com](mailto:info@lainio.com)

# LOHEN AMMATTIKALASTUS ITÄMEREN PÄÄALTAALLA

## LOHIKIINTIÖT ja RAPORTOIDUT SAALIIT 2010







MAA	KIINTIÖJAKO-OSUUS % Sub.div.22-31	LOHIKIINTIÖ 2010	SAALIS 2010 Sub.div.22-29	SAALISOSUUS %
 Suomi	25,3485 %	76 031 kpl	9 227 lohta	10,91 %
 Ruotsi	27,4783 %	82 420 kpl	37 475 lohta	44,32 %
 Viro	2,0660 %	6 197 kpl	396 lohta	0,47 %
 Latvia	12,9300 %	38 783 kpl	1 092 lohta	1,29 %
 Liettua	1,5200 %	5 594 kpl	408 lohta	0,48 %
 Puola	6,1670 %	18 497 kpl	5 718 lohta	6,76 %
 Tanska	20,3287 %	60 975 kpl	<b>29 637 lohta</b>	<b>35,05 %</b>
 Saksa	2,2617 %	6 784 kpl	606 lohta	0,72 %
 Venäjä	1,9000 %			
Yht.	100,0000 %	294 246 kpl	84 559 lohta	100,00 %

## EU:n LOHIKIINTIÖT SUHTEUTETTUNA ICES:n TUTKIMUSTIETOOON LOHISAALIIN OSAKANTAJAKAUMASTA



## KUINKA TÄMÄ ON OIKEIN ?!

Itämeren pääaltaalla kalastavilla EU mailla, jotka tuottavat vain **3%** pyytämistään lohista, on **suurempi kuin 43% laillinen osuus kaikkii Itämeren lohiin** mukaanlukien Pohjanlahden lohet, jotka muodostavat **93%** pääaltaan lohisaaliista.

-  Pohjanlahti, luonnonlohi **74%**
-  Pohjanlahti, viljelty FIN 5%
-  Pohjanlahti, viljelty SWE 14%
-  Pääallas, luonnonlohi SWE 1%
-  Suomenlahti, viljelty 2%
-  Pääaltaan lohi MUUT 3%

TANSKASSA EI OLE LOHIJOKIA. Vaikka Tanska ei ole koskaan investoinut kolikkoakaan Itämeren luonnonlohikantojen hyväksi, Tanskalla on suuri 20% laillinen osuus Itämerellä vaeltaviin lohiin. Vuonna 2010 Tanskan lohisaaliissa oli yli 13 000 kpl Tornionjoen lohta, samalla kun joelta saatiin vain 4 000 lohta. Tornionjokeen palasi kudulle vain 17 000 lohta, kun yksistään Itämeren pääaltaan merisaalissa oli enemmän kuin 37 000 Tornionjoen luonnonlohta. Vieläkin enemmän Pohjanlahden jokien luonnonlohia tapetaan laittomassa kalastuksessa ammattimaisin välinein joka vuosi. Lohenkalastus merialueilla on lopetettava! **OLKAA REILUJA – JÄTTÄKÄÄ JOKIEMME LOHET RAUHAAN.**

